

Henri Lindholm
Vappupuhe 1.5.2019
Pieksämäki

Hyvät kuulijat! Toverit Vappuväki!

On hienoa saada kutsu ja päästä esittämään vapputervehdys tällä Pieksämäellä, Sisä-Savon sydämessä.

Pieksämäellä on rikas historia rautateiden solmukohtana. Tänne on aina tultu ja täältä on aina lähdetty, kaikkiin ilmansuuntiin. Täällä jos missä, ymmärretään että aika eikä matka pysähdy vaan on jatkettava ja nähtävä eteenpäin.

Suomi on myös yhteiskuntana tänään risteyksessä, tilanteessa, jossa meidän on löydettävä uusi suunta ja uudet ratkaisut.

Juuri käydyt eduskuntavaalit tuottivat tuloksen, jonka perusteella nyt lähdetään rakentamaan hallitusta. Vaalien tärkein viesti oli halu muutokseen. Kansan tahtoa onkin kunnioitettava. Se eriarvoistava politiikka jota viime vuodet on harrastettu, onkin tullut tiensä päähän. Tässä suhteessa vaalin tulos on selvä.

Vaalit eivät kuitenkaan tuoneet toivomaamme selkeää vastausta siihen mihin suuntaan tuota muutosta on lähdettävä rakentamaan. Siksi hallitusneuvottelut eivät tule olemaan helppoja. Aatteelliset erot puolueiden välillä ovat selviä ja tahtotilat erilaisia.

Viime vaalikausi oli työttömille ja työtätekeville poikkeuksellisen ankaria. Maata laitettiin kuntoon kyykyttämällä, ei keskustelemalla ja yhdessä rakentaen. Pakkolait, Kiky-sopimus, kiristystoimet ja palvelujen alasajo nakersivat luottamusta, turvaa ja hyvinvointia. Pois otettiin niiltä, joilla ennestään oli raskasta ja annettiin lisää niille, joilla jo meni kohtuuttoman hyvin.

Pääministerin omin sanoin: ” ***eihän tämä siinä mielessä tasapuolista ole*** ”.

Tämä vuoksi aloittavan eduskunnan tulee kantaa vastuunsa ja uudelleen rakennettava luottamus yhteiskuntaan. Vain näin pääsemme aitoon uudistamiseen. Suomalaisen on voitava luottaa yhteiskuntaan ja sen kykyyn huolehtia kaikista. Myös niistä jotka eivät enää itse siihen kykene. Ihmiselle kuuluu arvokas vanhuus ja turva sairauden varalle. Ihmisten nöyryyttäminen on loputtava.

Hyvät kuulijat!

Suomalaista työelämää on toisesta maailmansodasta alkaen rakennettu yhdessä, erilaisia etuja yhteen sovittaen. Työnantajat ja työntekijät ovat yhdessä valtiovallan kanssa luoneet suomalaisen työmarkkinamallin. Sen keskeisenä elementtinä ovat yleissitovat työehtosopimukset. Työntekijälle tämä on tarkoittanut samaa sopimusturvaa työpaikasta riippumatta. Työnantajille malli on tarkoittanut selviä pelisääntöjä ja läpinäkyvää kilpailutilannetta. Yritysten välillä menestystä on haettu osaamisella, laadulla ja tuotekehityksellä, ei palkkoja polkemalla. Tämä on lopulta koitunut koko yhteiskunnan hyödyksi. Tämän myös osoittavat monet kansainväliset tutkimukset.

Pohjoismainen yhteiskuntamalli on kilpailukykyinen ja tuottaa tuloksia.

Tätä sopimisen mallia ei saa romuttaa. Se olisi kansallinen onnettomuus. Kolmikantainen vuoropuhelu ei myöskään ole mikään kuulemismenettely ja saneluun pohjautuva käskyttämisen malli. Työmarkkinaasioissa on kuultu niitä jotka parhaiten ymmärtävät syy ja seuraussuhteita työelämän asioissa. Tämä on täysin yhdistettävissä kansanvaltaiseen päätöksentekoon.

Työmarkkinaosapuolten on voitava jatkossakin aidosti löytää yhteisiä ratkaisuja sekä valtakunnan tasolla, että paikallisesti yritystasolla. Vain näin voidaan edistää sitä haikailtua paikallista sopimista. Paikallinen sopiminen ei voi tarkoittaa työehtojen yksipuolista heikentämistä ja pelkästään loputonta voittojen kasvattamista.

Toverit !

Eduskuntavaalien yksi viesti oli kansalaisten kokema pelko kahden kerroksen työmarkkinoista. Pelko kanavoitui tosin meidän mielestämme seurauksiin ei syihin, mutta se ei tässä ole asian ydin.

Suomeen on viime vuosina, hiljaa hiipimällä, syntynyt kahden kerroksen työmarkkinat. Maahanmuuttajia ja keikkatyöläisiä käytetään usein hyväksi, sama koskee nuoria työntekijöitä. Siksi harmaa talous on laitettava kuriin. Se tapahtuu paitsi työehtosopimusten ja lainsäädännön turva varmistuen niin myös valvontaresursseja lisäämällä. Tämä koskee erityisesti työsuojeluviranomaisia. Nykyisen lainsäädännön pohjalta alipalkkaukseen ja laittomuuksiin ei aina pääse kiinni. Tämän vuoksi tulisi alipalkkaus kriminalisoida ja ammattiliitoille taata kanneoikeus.

Pelko ei saa estää kenenkään oikeuksien toteutumista.

Ihmisten toimeentuloturva on viime nakertanut aivan erityisesti niin sanotut **nollatuntisopimukset**. Tämä tarkoittaa työsuhdetta jossa työaika voi olla mitä vain nollasta neljäänkymmeneen tuntiin. Työntekijällä ei ole varmuutta oikeastaan mistään: ei työajasta, ei palkasta eikä tulevaisuudesta. Nollatuntisopimukset antavat työnantajille kiertää lainsäädäntöä muun muassa sairauslomiin, koeaikaan, irtisanomissuojaan ja työkyvyttömyyteen liittyen.

Jatkossa nollatuntisopimuslaisen on voitava tavoitella kokoaikaista vakinaista työsuhdetta. Työaika on tarkasteltava säännöllisin väliajoin ja vakiintunut keskiarvo ottaa seuraavan työsopimuksen perustaksi.

Lopullisena tavoitteena tulee olla nollasopimusten kieltäminen lailla.

Hyvät kuulijat!

Työttömyysturvaa on jo useamman hallituskauden aikana nakerretty. Perusteena milloin välittömät valtiontalouden säästötarpeet milloin tavoitteena työssäkäyntiasteen nostaminen kestävyysvajeen paikkaamiseksi. Aina takaa pilkottavana olettamana tuntuu olevan työttömyyden olevan omaa syytä ja oma valinta. Siinä kieroutuneessa ajattelussa työttömyyden aikaista turvaa onkin syytä heikentää. Keppiä kannustamisen sijaan.

Todellisuudessa työttömyysturvasta onkin kehittynyt byrokraattinen, vaikeasti hallittava kokonaisuus. Työtöntä kyykytetään monin tavoin. Karensijärjestelmä rankaisee, tavalla joka koetaan epäreiluna. Järjestelmän monimutkaisuuden vuoksi työttömän on kohtuuttoman vaikeaa pitää kiinni oikeuksistaan ja tuntee toisaalta omat velvollisuutensa.

Järjestelmää onkin uudistettava niin että se kannustaa hakemaan ja vastaanottamaan työtä.

Työvoimapalvelut on herätettävä horroksestaan palvelemaan työnhakijaa.

Työllistämissuunnitelma on tehtävä kaikille ja siitä on pidettävä kiinni. Työvoimapalvelut tulee myös säilyttää julkisena tehtävänä.

Tämä tehostaminen ei onnistu ilman lisäresursseja. Naapurimaissa työvoimahallinnon resurssit ovatkin moninkertaisia Suomeen nähden.

Epäonnistunut aktiivimalli on kokonaan peruttava. Toivon ja uskon että seuraava hallitus myös näin tekee.

Ystävät !

Suomalainen ruokaketju työllistää yhteensä noin 300 000 ihmistä. Ketju sisältää maatalouden, jalostavan teollisuuden ja kaupan. On laskettu, että jos jokainen suomalainen ostaisi kuukaudessa 10 eurolla lisää kotimaisia elintarvikkeita syntyisi 10 000 uutta työpaikkaa. Me voimme siis kaikki vaikuttaa oman maan hyvinvointiin kaupan kassalla.

Suomalainen kuluttaja arvostaakin ilahduttavan paljon kotimaisen, puhtaan ruuan laatua. Tämä ainakin, jos vertaamme naapurimaihin. Puhdas kotimainen ruoka voikin olla jatkossa myös merkittävä osa vientiämme. Täällä Pieksämäellä on ilo todeta, että paikkakunnan johtava leipomoyritys on paitsi maan suurimpia gluteenittomien ja pakastettujen leipomotuotteiden valmistajia myös merkittävä vientiyritys.

Suomalaisen ruokaketjun asemaa on vahvistettava. Tuotantoketjun läpinäkyvyyttä on lisättävä. Pakolliset alkuperämerkinnät on ulotettava paitsi teollisiin tuotteisiin, niin myös ravintolatuokaan.

Kotimaisen alkutuotannon toimintaedellytykset on myös turvattava. Lähellä tuotettu ruoka on myös ilmastoteko. Olemme kaikki tietoisia tarpeesta pysäyttää ilmaston lämpeneminen. Me olemme valmiita etsimään ratkaisuja sekä globaalilla että paikallisella tasolla. Huonosti harkitut, kotimaista tuotantoa tuontia enemmän rankaisevat haittaverot eivät ole mikään ratkaisu. Kestävän kehityksen tukeminen vaatii pitkäjänteistä työtä ja tarkkaa harkintaa sekä oikein mitoitettuja toimenpiteitä.

Ystävät !

Muutaman viikon kuluttua äänestämme EU vaaleissa. Valtaosa työelämään vaikuttavasta lainsäädännöstä tulee EU tasolta. Viime vuosina Eurooppa on ollut pitkäaikaisimaan taloudellisen ja poliittisen kriisin kourissa sitten toisen maailmansodan. Tällä on ollut vakavat seuraukset miljoonien ihmisten arkeen. Usko sosiaaliseen Eurooppaan on ollut koetuksella. Unionia on rakennettu pitkälti pääoman ehdoilla.

Viime aikoina on kuitenkin ollut merkkejä paremmasta. Ehkä pelko oikeistopopulismien leviämisestä on osin syynä tähän. EU parlamentti on ilahduttavasti viime aikoina kuullut myös työntekijöiden näkökantoja. Meillä on täysi syy panostaa siihen, että EU parlamenttiin valitaan edustajia jotka ymmärtävät miten työmarkkinat toimivat ja mitä kotimaassa asioista ajatellaan.

Käydään siis äänestämässä!

Hyvät Toverit !

Vappu on kansainvälisen työväenliikkeen suuri juhlapäivä. Tänään miljoonat ihmiset eri puolilla maailmaa kokoontuvat yhteen. Iloitsemaan siitä matkasta joka on yhdessä tehty, monen sukupolven aikana. Yhteen kokoonnutaan myös kertomaan huolista ja muistuttamaan että matka on vielä kesken. Aikana jolloin rikkain prosentti väestöstä pitkälti yli puolet varallisuudesta matka kohti tasa-arvon maailmaa ei todellakaan ole ohi.

Joskus kuulee sanottavan eikö punalippujen ja poliittisten puheiden aika ole ohi. Selvää on, että meidän tulee ammattiyhdistysliikkeessäkkin päivittää toimintatapojamme ja kriittisesti tarkastella myös omaa toimintaamme. Ammattiyhdistysliike ja poliittinen työväenliike syntyivät samasta unelmasta. Se on unelma tasa-arvoisemmasta ja riistosta vapaasta yhteiskunnasta. Se unelma elää yhä. Siksi meidän tulee jatkossakin ottaa kantaa, vaatia ja puolustaa jäsenistömme etua. Yhteistyön käsi on samalla avoinna kaikille.

Tasa-arvon, solidaarisuuden ja veljeyden ihanteet eivät kuitenkaan ole myynnissä. Ei nyt eikä tulevaisuudessa.

Suomi on puutteistaan huolimatta hyvä maa elää. Eräs parhaista maailmassa. Hyvinvointi on ankarassa ympäristössä tehty työllä. Traagisen sisällissodan kautta hyvinvointivaltioon. Tie on ollut pitkä ja vaivalloinen. Tänä päivänä on täysi syy kiittää edeltäviä sukupolvia saavutuksista. Samalla se velvoittaa meitä pitämään kirkkaana mielessä ne aatteelliset lähtökohdat mistä tähän on tultu. Työväenliike perustuu yhä samaan keskinäiseen lupaukseen kuin matkan alussakin. **Lupaukseen siitä, että pidämme yhtä ja että heikompaa ei jätetä heitteille.**

Kun tänään miljoonat eri puolilla maailmaa siis kokoontuvat juhlimaan vappua he tekevät sen tietäen, että ainoa vastavoima markkinoiden vallalle, ainoa tae ihmisarvolle on heidän oma joukkonsa, oma solidaarisuutensa ja omat unelmansa. Vain kokoontumalla yhteen voimme saavuttaa enemmän. Voimme saavuttaa unelman paremmasta maailmasta.

Nelson Mandelaa lainaten;

” kuvastakoon valintanne unelmianne, ei pelkojanne”

Kiitoksia !